

ZAKON

O POSEBNI TROŠARINI NA BREZALKOHOLNE PIJAČE Z VSEBNOSTJO SLADKORJA OZIROMA SLADIL

I. UVOD

1. OCENA STANJA IN RAZLOGI ZA SPREJEM PREDLOGA ZAKONA

Nakup brezalkoholnih pijač je v veljavni slovenski davčni zakonodaji obremenjen z davkom na dodano vrednost v višini 9,5 % (pri nakupu v trgovini) oziroma 22 % (postrežena pijača v gostinskem lokalu). Drugih posebnih davčnih obremenitev na brezalkoholne pijače v veljavni slovenski davčni zakonodaji ne poznamo.

V zadnjih letih različne študije ugotavljajo, da ima prekomerno uživanje sladkih brezalkoholnih pijač, predvsem zaradi velike vsebnosti sladkorja (naravnega ali dodanega), številne negativne učinke na zdravje (debelost, zvišana vrednost krvnega sladkorja, diabetes tipa 2, zvišan krvni pritisk, dislipidemije). V celodnevni prehrani zaužijemo mnogo več prostega sladkorja kot je sprejemljiva vrednost (do največ 10 % celodnevne energije smejo doprinesiti prosti sladkorji). Zaužitni sladkor v raztopljeni obliki je najbolj problematičen, saj v nekaj minutah preplavi naš organizem in povzroči neravnovesje, s čemer se sproži izločanje inzulina, ki ob naši telesni nedejavnosti (kar je večino dneva, če pijemo sladke pijače in se ne gibamo) privede do nalaganja viška energije v maščevje. Prebava in presnova kompleksnejših živil, ki jih je potrebno gristi oz. žvečiti, pa čeprav vsebujejo sladkor, poteka počasneje kot pri sladkih pijačah, poleg tega kompleksnejša živila vsebujejo tudi druga hranila. Sladke pijače, z izjemo naravnih sadnih sokov ne vsebujejo drugih pomembnih hranil za naš organizem in zato z njimi vnašamo v telo t.i. prazne kalorije.

Kot posebej ranljivo skupino, kjer je zaznati še posebej veliko negativnih učinkov na zdravje, študije omenjajo mladostnike. Poraba sladkih brezalkoholnih pijač med mladostniki se povečuje. Po podatkih Svetovne zdravstvene organizacije (*Raziskava HBSC, Z zdravjem povezan življenjski slog šoloobveznih otrok*; 2012) se slovenski mladostniki, med katerimi izstopajo fantje uvrščajo v sam vrh evropskih držav po količini zaužitih sladkih pijač, temu ustrezne pa so tudi negativne posledice na njihovo zdravje. Debelost je še posebej izrazita v skupini dečkov, saj ima prekomerno telesno težo kar 27 %, med njimi pa je 7 % takih, ki imajo že nevarno debelost (*podatkovna zbirka SLOFIT*; 2012). Pijače, ki vsebujejo sladkor, k skupnemu dnevnemu energijskemu vnosu doprinesejo okvirno 10 % t.i. praznih kalorij (*raziskava Pediatrične klinike, Kobe s sodelavci*; 2011). Poleg naraščajoče debelosti in porasta spremljajočih bolezni, je skrb vzbujajoč tudi vsakoletni porast sladkorne bolezni. Ocena deleža bolnikov s sladkorno boleznijo za leto 2013 znaša 7,3% in se vsako leto poveča za 3%.

Predmet obdavčitve so tudi umetna (nehranilna) sladila v brezalkoholnih pijačah. Podatki iz epidemioloških študij na otrocih in mladostnikih nesporno podpirajo obstoječo povezavo med uživanjem, z umetnimi sladili slajenih brezalkoholnih pijač in povečevanjem telesne mase. Nekatere študije na odraslih pa kažejo tudi na možnost povezave med uživanjem umetnih sladil ter inzulinsko rezistenco, pojavnostjo sladkorne bolezni tipa 2 in slabšo kontrolo nad nivojem sladkorja v krvi pri bolnikih, ki že imajo sladkorno bolezen.

Posebna kategorija brezalkoholnih pijač so pijače, ki poleg sladkorja ali sladil vsebujejo še kofein, taurin, glukuronsko-kisloto in druge snovi. Slednje se na trgu prodajajo in oglašujejo kot t.i. energijske pijače in so bile že leta 2010 s strani Svetovnega foruma Evropske agencije za varno hrano pripoznane kot potencialno novonastalo tveganje za zdravje ljudi. Pri rednem uživanju energijskih pijač zaradi visokega vnosa kofeina in drugih sestavin, lahko poleg kemične zasvojenosti, nastopijo tudi fiziološke in vedenjske spremembe, ki vključujejo motnje srčnega ritma, krvnega tlaka, mišične krče, nervozo tesnobo. Rezultati raziskave, ki jo je podprla Evropska komisija, o pogostosti uživanja energijskih pijač v 16 državah članicah EU so pokazali, da 68% energijskih pijač uživajo mladostniki, med njimi prevladuje starostna skupina 15 - 18 let. Med tistimi mladostniki, ki so poročali o uživanju energijskih pijač, je bila povprečna mesečno zaužita količina 2,1 litra energijskih pijač. Pogosta so poročanja pristojnih ustanov o zdravstvenih posledicah uživanja ter mešanja energijskih pijač z alkoholom ali drugimi psihoaktivnimi snovmi. Prav tako zaskrbljujoči so vzorci uživanja energijskih pijač ob večjih telesnih naporih (športni, plesni dogodki), saj so pri tem zaradi dehidracije organizma, verjetne hujše zdravstvene posledice.

Države z namenom, da bi omejile uporabo sladkih brezalkoholnih pijač, uvajajo različne ukrepe za ozaveščanje potrošnikov o posledicah uživanja določenih vrst pijač, pa tudi ukrepe ekonomske narave, s katerimi želijo vplivati na povišanje cen tovrstnih pijač in s tem odvrti potrošnike od njihovega prekomernega uživanja. Kot eden takšnih ekonomskih instrumentov se kaže tudi dodatna (posebna) obdavčitev sladkorja v brezalkoholnih pijačah, saj je eden bistvenih razlogov za veliko razširjenost teh pijač njihova relativna cenovna dostopnost.

Vlada Republike Slovenije (v nadaljevanju: Vlada) ocenjuje, da je predvsem zaradi podatkov o negativnih posledicah prekomernega uživanja sladkih pijač na zdravje mladostnikov potrebno tudi v Republiki Sloveniji sprejeti ukrepe za zmanjšanje porabe teh pijač. S predlogom zakona Vlada predlaga, da se tudi v Republiki Sloveniji, podobno kot v številnih drugih državah, uvede posebna trošarina, s katero se obdavčijo brezalkoholne pijače v odvisnosti od njihove vsebnosti sladkorja (vključno s sladili), upošteva progresivno lestvico. Vlada ocenjuje, da se bodo stroški posebne trošarine praviloma prevladali na potrošnike in da se bodo zaradi uveljavitve tega davka zvišale drobnoprodajne cene teh pijač in sicer upošteva vsebnost sladkorja v njih, kar bo pomenilo manjšo cenovno privlačnost brezalkoholnih pijač z večjo vsebnostjo sladkorja in sladil.

2. CILJI, NAČELA IN POGLAVITNE REŠITVE PREDLOGA ZAKONA

2.1 Cilji

Osnovni cilj predloga zakona je uveljaviti ekonomski instrument, ki bo upočasnil rast porabe sladkih brezalkoholnih pijač, in s tem prispevati k manjšemu vnosu enostavnih in prostih sladkorjev v prehrano ljudi, ter dolgoročno, k izboljšanju zdravstvenega stanja predvsem mlajše populacije, ki v pretežni meri posega po teh pijačah.

Podredno želi Vlada z uveljavitvijo posebne trošarine na sladke pijače zagotoviti, v luči rebalansa državnega proračuna za leto 2015, nov vir financiranja in s tem prispevati h konsolidaciji javnih financ. Pri tem se želi uvesti nov davčni vir na nivoju Republike Slovenije na način, ki bi bil čim bolj enostaven in hkrati učinkovit ter davčna obremenitev čim bolj enakomerno porazdeljena, zato so obdavčene vse brezalkoholne pijače (z dodanim sladkorjem ali z dodanimi sladili) razen vod in mineralnih vod ter sokov in nektarjev. Znesek trošarine je odvisen od vsebnosti sladkorja oziroma sladil v pijačah. Z namenom enake obravnave pijač, je določena posebna trošarina tudi za sladila. Posebej je določena trošarina za pripravke v obliki sirupa ter pripravke v obliki praškov, tablet ali drugih oblikah ter pijače, ki poleg sladkorja ter sladil vsebujejo tudi kofein.

2.2 Načela

Predlog zakona temelji na načelih, ki so značilna za sodobne davčne sisteme, kot so načelo zakonitosti, transparentnosti, učinkovitosti, enakomernosti in sorazmernosti obremenitve in enake obravnave zavezancev.

Načeli zakonitosti in transparentnosti se uveljavljata tako, da zakon ureja vse pravice in obveznosti davčnih zavezancev ter upravnega organa, ki bo pristojen za pobiranje nove dajatve na način, ki omogoča nedvoumno izvajanje zakona.

Načelo učinkovitosti se zasleduje s tem, ko se poskuša oblikovati način pobiranja novega davčnega vira tako, da bo pri zavezancih nastalo čim manj administrativnih bremen in čim manj upravnih bremen pri nadzornem organu, hkrati pa bo z ustreznimi nadzornimi mehanizmi zagotovljeno, da bodo morebitne kršitve odkrite oziroma preprečene.

Načelo enakomernosti se zagotavlja s tem, da se davčno breme porazdeli na ves sladkor in sladila, ki so vsebovana v brezalkoholnih pijačah.

Načelo sorazmernosti se uveljavlja predvsem v okviru določitve oprostitev plačila posebne trošarine, kjer se oprošča plačilo posebne trošarine za tisti promet s sladkimi brezalkoholnimi pijačami, kjer vlada ocenjuje, da bi bilo davčno breme za zavezance nesorazmerno z njihovo ekonomsko močjo.

Načelo enake obravnave zavezancev je spoštovano preko določitve enotnega načina obračuna posebne trošarine za vse zavezance.

2.3 Poglavitne rešitve

Predlog zakona uvaja obveznost **plačevanja posebne trošarine na brezalkoholne pijače, ki vsebujejo sladkor oziroma sladila.**

Predmet posebne trošarine so tudi pripravki za brezalkoholne pijače v obliki sirupov, praškov in v drugih oblikah ter energijske pijače. Izdelki so opredeljeni upoštevaje kombinirano nomenklaturu EU (tarifne številke).

Iz obdavčitve s posebno trošarino so izvzete vode in mineralne vode brez dodanega sladkorja in sladil, sadni in zelenjavni sokovi, nektarji, brezalkoholna piva brez ali z dodatkom brezalkoholne pijače, brezalkoholne pijače slajene s steviol glikozidi ter živila za posebne zdravstvene namene ter živila namenjena dojenčkom in majhnim otrokom.

Sistematika predpisa je deloma primerljiva z ureditvijo na področju trošarin, ki so urejene z Zakonom o trošarinah (Uradni list RS, št. 97/10 - uradno prečiščeno besedilo, 48/12, 109/12 in 32/14).

Zavezanci za posebno trošarino (v nadaljnjem besedilu: zavezanci) so vse osebe, ki na območju Republike Slovenije v okviru opravljanja ekonomske dejavnosti izdelke, ki so v skladu z zakonom predmet posebne trošarine, proizvajajo, uvažajo oziroma vnašajo iz drugih držav članic EU. Zavezanci so tudi druge osebe, ki predmete posebne trošarine proizvajajo, vnašajo oziroma uvažajo v takšnih količinah, da to kaže na komercialni značaj teh količin. Zavezanci pa niso tiste osebe, ki sicer proizvajajo brezalkoholne pijače, vendar pa količina teh brezalkoholnih pijač ne presega meje, določene z zakonom.

Obveznost za obračun posebne trošarine nastane v trenutku, ko so brezalkoholne pijače, ki so proizvedene v Republiki Sloveniji, dane prvič v promet v Republiki Sloveniji oziroma v trenutku končne porabe pri proizvajalcu, pri uvozu ob sprostitvi brezalkoholne pijače v prosti promet, ob vnosu iz druge države članice EU pa ob prejemu oziroma v trenutku samega

vnosa, če prejemnik sam organizira prevoz – dobavo pijač v Republiko Slovenijo.

Osnova za obračun posebne trošarine je količina brezalkoholnih pijač, izražena v litrih, za pripravke v obliki sirupov v litrih in za pripravke za pijače v obliki praškov tablet ali v drugih oblikah v kilogramih. Posebna trošarina na brezalkoholne pijače z dodanim sladkorjem velja za pijače, ki na liter vsebujejo nad 10 g sladkorja.

Znesek posebne trošarine je določen v obliki progresivne lestvice in znaša:

- 0,050 eura na liter brezalkoholne pijače z vsebnostjo sladkorja nad 10 g/l do vključno 50 g/l;
- 0,075 eura na liter brezalkoholne pijače z vsebnostjo sladkorja nad 50 g/l do vključno 100 g/l;
- 0,100 eura na liter brezalkoholne pijače z vsebnostjo sladkorja več kot 100 g/l;
- 0,100 eura na liter brezalkoholne pijače z vsebnostjo sladil;
- 0,100 eura na liter priprava za pijače v obliki sirupa, ki vsebuje sladkor ali sladila;
- 0,100 eura na kilogram pripravkov za pijače v obliki praškov tablet ali v drugih oblikah, ki vsebujejo sladkor ali sladila;
- 0,200 eura na liter energijske pijače.

V primeru brezalkoholnih pijač, ki vsebujejo tako sladkor kot tudi sladila, se posebna trošarina obračuna v višini, ki je predpisana za obdavčitev sladil, ne glede na vsebnost sladkorja.

Pri sirupih se, tako kot pri ostalih pijačah, določa obdavčitev na liter priprava. Pri pripravkih za pijače v obliki praškov tablet ali drugih oblikah pa se obdavčitev določa na kilogram takega pripravka. V primeru, da bi pri sirupih ter pri pijačah v obliki praškov tablet ali drugih oblikah uvedli obdavčitev glede na recepturo za mešanje (1:7 za sirupe oziroma 1:13 za pripravke), bi to imelo za posledico nesorazmerno povečanje maloprodajnih cen tovrstnih izdelkov. V tem primeru bi bil dvig drobnoprodajne cene izdelka zaradi uvedbe posebne trošarine bistveno višji pri cenejših proizvodih.

Predlog zakona predvideva tudi **oprostitvev plačila posebne trošarine** in sicer za diplomatska predstavništva, konzulate in mednarodne organizacije, pri čemer ureditev sledi siceršnji in že uveljavljeni ureditvi oprostitvev na področju davkov (DDV in trošarin). Oprostitve veljajo tudi za blago, ki ne bo dano na slovenski trg (za pijače, dane v izvozni postopek, postopek tranzita ali odpremljene v drugo državo članico, kakor tudi vnesene v carinska skladišča ali proste cone). Ker je namen obdavčitve obdavčiti le sladkor v brezalkoholnih pijačah, ki se dajo na trg v Republiko Slovenijo v konzumacijo, velja oprostitvev pri dobavi teh pijač drugim proizvajalcem za proizvodnjo drugih izdelkov - če gre za proizvodnjo brezalkoholnih pijač, bodo obdavčene te nove pijače (sicer bi prišlo do večkratnega obdavčenja), če pa gre za proizvodnjo drugih izdelkov iz teh pijač, pa obremenitev s posebno trošarino tudi ni primerna, saj pijače ne bodo konzumirane. Če ne bi bilo predvidene vnaprejšnje oprostitve v teh primerih, bi upravičenci naknadno zahtevali vračilo plačane posebne trošarine; s takšno ureditvijo se zmanjšujejo administrativni postopki.

Posebna trošarina se bo **obračunavala in plačevala na podlagi obračunov**, ki jih bodo zavezanci morali vlagati pri pristojnem organu mesečno (če je nastala obveznost obračuna posebne trošarine, sicer obračunov ni potrebno vlagati). Posebna trošarina se bo obračunavala na podlagi obračunov tudi za brezalkoholne pijače, vnesene iz drugih držav članic EU in uvožene iz tretjih držav. Rok za predložitev obračuna je do 25 dne v mesecu, ki sledi davčnemu obdobju. Obveznost plačila posebne trošarine pa je določena do zadnjega delovnega dne v mesecu, ki sledi mesecu, v katerem je nastala obveznost obračuna.

Zakon predvideva tudi možnost **vračila plačane posebne trošarine**, kadar so za to izpolnjeni pogoji (npr. pijača je bila dana na trg v Republiko Slovenijo in zanjo plačana posebna trošarina, naknadno pa je bila izvožena oziroma dobavljena v drugo državo članico EU).

Zakon ureja **nadzor** nad izvajanjem tega zakona, za kar bo pristojna Finančna uprava RS (FURS). Davčni zavezanci in druge osebe, ki želijo uveljavljati ugodnosti po tem zakonu

(oprostitve plačila posebne trošarine) morajo biti registrirani pri pristojnem organu, s čimer se omogoča nadzor nad davčnimi zavezanci.

Zakon zavezancem nalaga obveznost **hrambe dokumentacije in podatkov**, ki so pomembni za pravilen obračun davka. Zakon ureja tudi vodenje posebne evidence pristojnega organa.

Zakon vsebuje kazenske določbe, primerljive ureditvi na področju trošarin (opredelitev glob in hujših prekrškov, pri katerih se globa lahko izreče v odstotku od neplačanega davka).

Zakon bo **začel veljati** v 15 dneh po objavi v Uradnem listu RS, uporabljati pa se bo pričel ko Evropska komisija, v skladu s postopkom priglasitve, odobri uvedbo posebne trošarine. Zaradi zagotovitve ustreznega prehodnega obdobja za tehnično prilagoditev izvajanju zakona, tako na strani zavezancev kot tudi na strani nadzornega organa, je predvideno, da se bo prvi obračun posebne trošarine oddal za drugi mesec, ki sledi mesecu, v katerem se bo zakon pričel uporabljati.

3. OCENA FINANČNIH POSLEDIC PREDLOGA ZAKONA ZA DRŽAVNI PRORAČUN IN DRUGA JAVNA FINANČNA SREDSTVA

Iz podatkov statističnega urada o potrošnji brezalkoholnih pijač v Republiki Sloveniji je razvidno, da poleg mineralnih vod, sorazmerno visok delež popitih pijač predstavljajo pijače, ki imajo visok delež vsebovanih sladkorjev.

Ob upoštevanju povprečne vsebnosti sladkorja po posameznih brezalkoholnih pijačah, ocenjujemo, da bo progresivni davek, ki je odvisen od vsebnosti sladkorja, prinesel letno okoli 4,7 mio eurov prihodkov. Ocena vsebuje predpostavko, da se bo količina porabe brezalkoholnih pijač v Republiki Sloveniji zmanjšala delno zaradi trenda zniževanja porabe brezalkoholnih pijač, delno zaradi višjih cen.

Upoštevač dejstvo, da bo davčni zavezanec prvič obračunal davek šele drugi mesec po uporabi tega zakona in bo prvo plačilo posebne trošarine zapadlo konec prvega meseca, bodo tako, upoštevaje rok sprejetja zakona v decembru 2014 in roke priglasitve davka pri Evropski komisiji, v letu 2015 prvi prilivi davka v mesecu aprilu, merjeno v denarnem toku. Ocenjuje se, da bo v letu 2015 prihodek iz naslova posebne trošarine znašal 3,5 mio eurov, v letu 2016 pa bo v državnem proračunu še za dodatnih 1,2 mio eurov več prihodkov iz naslova posebne trošarine.

Po oceni FURS bodo stroški potrebnih sprememb in dopolnitev informacijske podpore FURS, zaradi uvedbe posebne trošarine na brezalkoholne pijače, znašali okoli 65.270 eurov.

Predlog zakona nima vpliva na druga javnofinančna sredstva.

4. NAVEDBA, DA SO SREDSTVA ZA IZVAJANJE ZAKONA V DRŽAVNEM PRORAČUNU ZAGOTOVLJENA, ČE PREDLOG ZAKONA PREDVIDEVA PORABO PRORAČUNSKIH SREDSTEV V OBDOBJU, ZA KATERO JE BIL DRŽAVNI PRORAČUN ŽE SPREJET

Sredstva za izvajanje zakona so zagotovljena v državnem proračunu, v okviru finančnega načrta FURS.

5. PRIKAZ UREDITVE V DRUGIH PRAVNIH SISTEMIH IN PRILAGOJENOSTI PREDLAGANE UREDITVE PRAVU EVROPSKE UNIJE

Rešitve, vsebovane v predlogu zakona, ne posegajo v pravni red Evropske unije. Pobiranje novega davka je v predlogu zakona oblikovano tako, da je zagotovljeno spoštovanje temeljnih svoboščin EU in ne omejuje delovanja enotnega notranjega trga EU. Države članice svoje zakonodajne projekte v zvezi s proizvodi in storitvami informacijske družbe priglasijo Evropski komisiji, ki jih analizira z vidika zakonodaje EU. Države članice v tem

postopku enakopravno sodelujejo z Evropsko komisijo ter lahko prav tako podajo svoje mnenje o priglašeni osnutki.

Veliko evropskih držav že pozna posebne davke na brezalkoholne pijače (Finska, Francija, Latvija, Nizozemska, Madžarska, Hrvaška), ki so bili uvedeni in utemeljeni predvsem na razlogih varovanja zdravja. Splošna ugotovitev je, da tiste države, ki tovrstno obdavčitev poznajo že dalj časa, v zadnjih letih, tudi z namenom doseganja cilja javnofinančne konsolidacije, povečujejo stopnjo obdavčitve brezalkoholnih pijač. Nekatere države so uvedbo posebnega davka na brezalkoholne pijače napovedale (npr. Italija, Irska). Izven evropskega prostora so podoben davek uvedle Norveška, Mehika, Čile, itd.

Finska

Finska pozna posebno trošarinsko dajatev na brezalkoholne pijače (kot npr. sokovi, limonada, mineralna voda, kavni napitki), predmet obdavčitve je določen preko proizvodov, določenih z uporabo kombinirane nomenklature Evropske unije. Za nadzor in izvajanje zakonodaje o obdavčitvi brezalkoholnih pijač je na Finskem zadolžena carinska uprava.

Finska je z letom 2011 povečala davčno stopnjo, iz 4,5 centa na 7,5 centa na liter, ter razširila davčno osnovo. Iz obdavčitve je izvzeta voda, ki se prodaja v količinah nad 5 litrov, ter proizvodi, namenjeni posebni prehrani. Prav tako ni predmet obdavčitve proizvodnja brezalkoholnih pijač v manjših količinah, pod pogojem, da je proizvajalec pravno in ekonomsko neodvisen od drugih proizvajalcev v istem industrijskem sektorju ter da proizvodnja ne presega 50.000 litrov na letni ravni. Proizvodi, ki se porabijo pri proizvodnji pijač, niso predmet obdavčitve.

Irska

Irska ima sicer različne davčne stopnje za različne živilske proizvode. Večina osnovnih živil na trgovinskih policah ni obdavčena (kruh, maslo, mleko, zelenjava, sadje, itd.). Posamezne skupine živil pa so izločene iz tega sistema in obdavčene po stopnji od 13,5 do 21,5 %. Živila in pijače, obdavčene po stopnji 21,5 % vključujejo: slaščice, čokolado, slaščičarske izdelke, čips, sladoled, zamrznjene deserte, slane prigrizke, pijače z dodanim sladkorjem in alkoholne pijače.

Francija

Francoski davek na brezalkoholne pijače je stopil v veljavo s 1. januarjem 2012. Davčna stopnja znaša 7,16 eura za hektoliter (kar znese približno 0,072 eura na liter oz. 0,024 na 33 ml pločevinko) in se nanaša na vse pijače z dodanim sladkorjem oz. pijače, ki vsebujejo umetna sladila, npr. sadni sokovi, voda ali gazirane pijače z dodanim sladkorjem. Francoska ureditev ne pozna spodnjega praga dodanega sladkorja, ampak obdavčitev zajema vse pijače, ne glede na vsebnost dodanega sladkorja.

Francija pričakuje, da se bo poraba sladkih pijač v petih letih zmanjšala za 25 % pri otrocih, ki popijejo dnevno več kot pol kozarca pijač z dodanim sladkorjem. Francija pričakuje prihodke na letni ravni iz naslova tega davka v višini 280 mio eurov (240 mio eurov za dodane sladkorje in 40 mio eurov za umetna sladila), od katerih je 50 % prihodkov iz naslova davka namenskih in sicer za sistem zdravstvenega zavarovanja, natančneje promocijske aktivnosti.

Madžarska

Na Madžarskem so s 1. septembrom 2011 uvedli davek na nezdravo hrano, ki zajema embalirane proizvode, ki vsebujejo visoke deleže sladkorja, soli ali kofeina. Predmet obdavčitve so tudi npr. energijske pijače z dodanim sladkorjem in kofeinom ter brezalkoholne pijače z dodanim sladkorjem, z več kot 5 g na 100 ml.

Brezalkoholne pijače, ki vsebujejo več kot 8 g sladkorja na 100 ml, so bile do 1. januarja 2012

obdavčene v višini 5 Ft na liter, s 1. januarjem 2012 pa so na Madžarskem povišali obdavčitev na 7 Ft na liter. S 1. januarjem 2012 so sirupi oz koncentracije za brezalkoholne pijače obdavčeni v višini 200 Ft na liter.

Nizozemska

Nizozemska prav tako pozna davek na brezalkoholne pijače, ki zajema tudi mineralne vode in sadne sokove in znaša 5,5 eurov na hektoliter v primeru sadnih sokov ipd. ter 4,13 eurov na hektoliter v primeru vod.

Pri proizvodnji, trgovini ali vnosu iz druge države članice EU se zahteva posebna deklaracija na prostovoljni osnovi in mora temeljiti na dokumentih, kot je npr. tovarni list (CMR), in računu. Za nadzor nad izpolnjevanjem pogojev je pristojna carinska uprava.

Latvija

V Latviji so predmet obdavčitve brezalkoholne pijače in kava, kar je določeno z zakonom o trošarinah. Obdavčuje se voda in mineralna voda, katerima je dodan sladkor ali drugo sladilo oziroma aroma, in druge brezalkoholne pijače razen sadnih in zelenjavnih sokov, nektarjev, naravnih vod in mineralnih vod, umetnih mineralnih vod brez dodanega sladkorja ali drugih sladil in okusov. Davčna stopnja za brezalkoholne pijače v Latviji je 4 lats na 100 litrov, in za kavo 100 lats za 100 litrov.

Ureditev v Latviji ne predvideva obdavčitve za brezalkoholne pijače in kavo, ki se uporablja za proizvodnjo hrane, vključno za proizvodnjo alkoholnih pijač. Prav tako niso predmet obdavčitve brezalkoholne pijače in kava, ki so uničene pred pristojnimi organi.

Hrvaška

Hrvaški zakon o posebnem davku na brezalkoholne pijače je bil sprejet v 2001 in se je začel uporabljati z 2002. Predmet obdavčitve so brezalkoholne pijače, ki so proizvedene ali uvožene na Hrvaško. Prihodki iz naslova tega davka so prihodki proračuna. Predmet obdavčitve so tudi praški in pastile, ki so namenjeni za pripravo brezalkoholnih pijač. Kot brezalkoholne pijače, ki so obdavčene, se štejejo sadni sokovi, pijače, narejene na sadni osnovi, na osnovi rastlinskih izvlečkov, žita ali sirotke, nadalje umetne osvežilne brezalkoholne pijače, nizko energetske brezalkoholne pijače ter sirupi, ki so namenjeni za proizvodnjo ali pripravo osvežilnih pijač, kar določa poseben podzakonski akt. Z zakonom, ki določa obdavčitev brezalkoholnih pijač, niso zajete naravne mineralne gazirane in negazirane vode, namizne vode in 100 odstotni naravni sokovi, voda za pitje ter domača in uvožena izvirna voda.

Višina obdavčitve je 40 HRK na hektoliter brezalkoholne pijače, ki je predmet obdavčitve, 240 HRK na hektoliter sirupa in koncentratov za pripravo brezalkoholnih pijač, ter 400 HRK za 100 kg neto praškov za pripravo brezalkoholnih pijač. Obveznost plačila davka nastane, ko je brezalkoholna pijača proizvedena (davek je potrebno plačati v roku 30 dni) oz v primeru uvoza v okviru postopka carinjena (davek se plača skupaj s plačilom carinskega dolga).

Hrvaška je v sredini leta 2013 objavila nov zakon, z namenom uskladitve z EU zakonodajo. Nov zakon ureja posebni davek na kavo in brezalkoholne pijače in torej združuje do sedaj ločena predpisa. Višina obdavčitve ostaja nespremenjena. Zakon določa možnost poslovanja v režimu odloga plačila davka ter predpisuje ustrezne pogoje (pridobitev dovoljenja za davčno skladišče). Zakon kot nadzorne organe določa carinske organe ter nalaga obveznost registracije zavezancev za davek pri carinskem organu najmanj 8 dni pred začetkom opravljanja dejavnosti proizvodnje ali prodaje predmetov obdavčitve. Predmeti obdavčitve so določeni z uporabo kombinirane nomenklature EU.

Norveška

Norveška obdavčuje izdelke z dodanim sladkorjem, upošteva brezkoholne pijače z dodanim sladkorjem, v višini 7.05 kron na kilogram.

6.1 Presoja administrativnih posledic

a) v postopkih oziroma poslovanju javne uprave ali pravosodnih organov:

FURS bo moral svoje poslovanje prilagoditi tako, da bo lahko začel pobirati in izvajati nadzor nad pravilnostjo obračunavanja posebne trošarine na brezkoholne pijače z vsebnostjo sladkorja oziroma sladil. Postopek pobiranja in nadzora je primerljiv oziroma skladen z obstoječimi postopki FURS.

b) pri obveznostih strank do javne uprave ali pravosodnih organov:

Osebe, ki proizvajajo brezkoholne pijače z vsebnostjo sladkorja oziroma sladil, jih vnašajo v Republiko Slovenijo iz drugih držav članic EU ali jih uvažajo iz tretjih držav, bodo morale poleg obstoječih davkov zagotoviti obračun in plačilo posebne trošarine po predlogu tega zakona. Zakon je oblikovan tako, da zavezanci za davek lahko izpolnjujejo svojo obveznost s čim manjšim administrativnim bremenom.

6.2 Presoja posledic na okolje, ki vključuje tudi prostorske in varstvene vidike

/

6.3 Presoja posledic za gospodarstvo, in sicer za:

Proizvajalci brezkoholnih pijač z vsebnostjo sladkorja oziroma sladil in trgovci s temi proizvodi bodo morali dodatno davčno obremenitev upoštevati pri izračunu stroškov proizvodnje oziroma prodaje tovrstnih izdelkov. Zavezanci za posebno trošarino so dolžni upoštevati višje davčne obremenitve pri kalkulaciji cen. Tako imajo možnost prealitve davčnega bremena na potrošnike in s tem do povišanja drobnoprodajnih cen, kar je odvisno od poslovne politike posameznega zavezanca.

6.4 Presoja posledic za socialno področje, in sicer za:

Vlada pričakuje, da bo prišlo do prealitve davčnega bremena od zavezancev za posebno trošarino na končne potrošnike in s tem do povišanja drobnoprodajnih cen brezkoholnih pijač, z vsebnostjo sladkorja oziroma sladil. Ocenjujemo, da se bodo sladke pijače v prodaji na drobno in gostinstvu v povprečju podražile za 10 %, kar bo pomenilo 0,1 o.t. prispevka k inflaciji v mesecu uveljavitve zakona. Pričakuje se, da bo to vplivalo na spremembo potrošniških navad in da se bo poraba sladkih brezkoholnih pijač v srednjeročnem obdobju zmanjšala. S posledično zmanjšanim uživanjem pijač, ki jim je dodan sladkor, je mogoče pričakovati dolgoročne učinke na izboljšanje prehranjevalnih navad ter umiritev naraščajočega trenda porasta debelosti, sladkorne bolezni tipa 2 idr. ter z njimi povezanimi stroški zdravljenja in dolgoročno doprinesiti k podaljševanju let življenja prebivalcev, ki jih preživijo zdravi – v odsotnosti kroničnih bolezni.

6.5 Presoja posledic za dokumente razvojnega načrtovanja, in sicer za:

/

6.6 Presoja posledic za druga področja

/

6.7 Izvajanje sprejetega predpisa

a) Predstavitev sprejetega zakona

Za izvajanje zakona je pristojen FURS, ki bo na običajen način poskrbel tudi za obveščanje zavezancev za posebno trošarino.

b) Spremljanje izvajanja sprejetega predpisa

Izvajanje zakona spremlja Ministrstvo za finance, v skladu s svojimi splošnimi pristojnostmi.

6.8 Druge pomembne okoliščine v zvezi z vprašanji, ki jih ureja predlog zakona

/

7. Prikaz sodelovanja javnosti pri pripravi predloga zakona:

- Za izvajanje zakona je pristojen FURS, ki bo na običajen način poskrbel tudi za obveščanje davčnih zavezancev.
- Izvajanje zakona spremlja Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, Ministrstvo za zdravje ter Ministrstvo za finance, skladno s svojimi splošnimi pristojnostmi.

8. Navedba, kateri predstavniki predlagatelja bodo sodelovali pri delu državnega zbora in delovnih teles

- mag. Dejan Židan, minister za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano
- Milojka Kolar Celarc, ministrica za zdravje
- dr. Dušan Mramor, minister za finance
- mag. Tanja Strniša, državna sekretarka Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano
- Nina Pirnat, dr. med., državna sekretarka Ministrstva za zdravje
- mag. Mateja Vraničar, državna sekretarka Ministrstva za finance
- Mojca Gobec, v.d. generalne direktorice na Ministrstvu za zdravje
- Mojca Grabar, vodja pravne službe Ministrstva za zdravje
- mag. Irena Popovič, generalna direktorica Direktorata za sistem davčnih, carinskih in drugih javnih prihodkov Ministrstva za finance
- dr. Marjeta Recek, sekretarka, vodja sektorja na Ministrstvu za zdravje
- Mitja Brezovnik, vodja Sektorja za sistem posredne obdavčitve in carinski sistem Ministrstva za finance
- Jana Frantar, sekretarka Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano
- Martin Gosenca, višji svetovalec Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano
- dr. Katja Povhe Jemec, višja svetovalka Ministrstva za zdravje
- mag. Brigita Škafar, podsekretarka Ministrstva za finance

II. BESEDILO ČLENOV

I. SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen (vsebina zakona)

Ta zakon ureja sistem in uvaja obveznost plačevanja posebne trošarine na brezalkoholne pijače, ki vsebujejo sladkor oziroma sladila (v nadaljnjem besedilu: brezalkoholne pijače).

2. člen (pripadnost posebne trošarine)

Prihodki od posebne trošarine na brezalkoholne pijače (v nadaljnjem besedilu: trošarina) pripadajo proračunu Republike Slovenije.

3. člen (opredelitev pojmov)

Pojmi, uporabljeni v tem zakonu, pomenijo:

1. »sladila« so sladila, opredeljena v predpisih EU, ki urejajo aditive za živila, razen sladila steviol glikozidi,
2. »sladkor« so sladkorji, opredeljeni v predpisu, ki ureja sladkorje, namenjene za prehrano ljudi,
3. »energijska pijača« je brezalkoholna pijača na osnovi vode, ki poleg visoke vsebnosti kofeina, ki je več kot 70mg/l, vsebuje še taurin, glukuronsko- γ -lakton lahko pa tudi vitamine, aminokisline, rastlinske izvlečke in druge snovi, oziroma kot je navedeno v prilogi Uredbe Komisije (ES) št. 1224/2003 z dne 9. julija 2003 o uvrstitvi določenega blaga v kombinirano nomenklaturu.

II. PREDMET OBDAVČITVE

4. člen (predmet obdavčitve)

(1) Predmet obdavčitve so brezalkoholne pijače, ki so po tem zakonu:

- pijače, ki se uvrščajo pod tarifno številko 2202 10,
- pripravki za pijače v obliki sirupov, praškov, tablet ali v drugih oblikah, ki se uvrščajo pod tarifno številko 2101 in 2106 ter vsebujejo sladkor ali sladila.

(2) Ne glede na določbo prvega odstavka tega člena niso predmet obdavčitve po tem zakonu brezalkoholna piva ki se uvrščajo pod tarifno številko 2202 10.

5. člen (sklicivanje na kombinirano nomenklaturu)

(1) Tarifne številke, uporabljene v tem zakonu, so navedene v kombinirani nomenklaturi Evropske unije, objavljeni v Prilogi I Uredbe Sveta (EGS) št. 2658/87 o tarifni in statistični nomenklaturi ter skupni carinski tarifi (UL L št. 256 z dne 7. 9. 1987, str. 1), zadnjič spremenjeni z Uredbo (EU) št. 1101/2014 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. oktobra 2014 o spremembi priloge I k Uredbi Sveta (EGS) št. 2658/87 o tarifni in statistični

nomenklaturi ter skupni carinski tarifi (tj. kombinirani nomenklaturi (KN)), (UL L št. 312 z dne 31. 10. 2014, str. 1).

(2) Minister ali ministrica, pristojna za finance (v nadaljnjem besedilu: minister), objavlja spremembe navedb tarifnih števil po tem zakonu v skladu z veljavno kombinirano nomenklaturu Evropske unije.

III. ZAVEZANEC ZA TROŠARINO

6. člen

(zavezanec za trošarino)

(1) Zavezanec ali zavezanka za trošarino (v nadaljnjem besedilu: zavezanec) je vsaka oseba, ki v okviru opravljanja svoje ekonomske dejavnosti na območju Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: Slovenija) proizvaja brezalkoholne pijače.

(2) Zavezanec je tudi vsaka oseba, ki v okviru opravljanja svoje ekonomske dejavnosti na območju Slovenije pridobiva brezalkoholne pijače iz drugih držav članic Evropske unije (v nadaljnjem besedilu: Unija) ali jih uvaža iz tretjih držav ali tretjih ozemelj kot so opredeljena v zakonu, ki ureja davek na dodano vrednost.

(3) Ne glede na določbo prvega odstavka tega člena proizvajalec brezalkoholnih pijač, ki proizvaja brezalkoholne pijače izključno za neposredno prodajo potrošnikom in njegova proizvodnja brezalkoholnih pijač v posameznem koledarskem letu ne presega 3.000 litrov pijač iz prve alineje 4. člena tega zakona ali ne presega količine pripravkov za pijače iz druge alineje 4. člena tega zakona, iz katere se ob upoštevanju navodil proizvajalca za pripravo pijač pridobi 3.000 litrov pijač, ni davčni zavezanec po tem zakonu.

(4) Zavezanec je tudi oseba, ki ni zavezanec po prvem in drugem odstavku tega člena in proizvaja, pridobiva ali uvaža brezalkoholne pijače v količinah, ki predstavljajo komercialne količine brezalkoholnih pijač. Minister predpiše količino brezalkoholnih pijač, za katero se šteje, da predstavlja komercialne količine brezalkoholnih pijač po tem zakonu.

IV. NASTANEK OBVEZNOSTI ZA OBRAČUN TROŠARINE

7. člen

(nastanek obveznosti za obračun trošarine)

(1) Obveznost za obračun trošarine nastane v trenutku, ko so brezalkoholne pijače, ki so proizvedene v Sloveniji, prvič dane v promet v Sloveniji. Šteje se, da so brezalkoholne pijače prvič dane v promet, ko proizvajalec opravi prvo dobavo brezalkoholne pijače na ozemlju Slovenije. Za opredelitev pojma dobave se smiselno uporabljajo določbe zakona, ki ureja davek na dodano vrednost.

(2) Obveznost za obračun trošarine nastane tudi v trenutku končne porabe brezalkoholnih pijač pri proizvajalcu.

(3) Končna poraba brezalkoholnih pijač pri proizvajalcu iz prejšnjega odstavka obsega vso neposredno porabo brezalkoholnih pijač pri proizvajalcu, razen porabe v okviru tehnoloških postopkov proizvodnje brezalkoholnih pijač. Kot končna poraba brezalkoholnih pijač pri proizvajalcu se šteje tudi poraba brezalkoholnih pijač, uporabljenih za zasebne namene zaposlenih in druge namene, ki niso del postopka proizvodnje brezalkoholnih pijač, vključno z brezplačno odtujitvijo.

(4) Obveznost za obračun trošarine pri pridobitvi brezalkoholnih pijač iz druge države članice Unije nastane v trenutku, ko pridobitelj prejme brezalkoholne pijače na območju Slovenije.

(5) Če prevoz brezalkoholnih pijač opravlja sama oseba, ki je zavezanec v skladu s četrtem odstavkom 6. člena tega zakona ali druga oseba za njegov račun, nastane obveznost za obračun trošarine v trenutku vnosa brezalkoholnih pijač na območje Slovenije.

(6) Obveznost za obračun trošarine pri uvozu nastane v trenutku sprostitve brezalkoholnih pijač v prosti promet v skladu s carinskimi predpisi.

8. člen

(drugi primeri nastanka obveznosti za obračun trošarine)

Obveznost za obračun trošarine nastane tudi v trenutku, ko:

- so brezalkoholne pijače, za katere je bila uveljavljena oprostitvev plačila trošarine v skladu s 1. točko prvega odstavka 11. člena tega zakona, porabljene ali dane v promet v Sloveniji,
- proizvajalec drugih proizvodov, za dobavo kateremu je bila uveljavljena oprostitvev plačila trošarine v skladu z 2. točko prvega odstavka 11. člena tega zakona, brezalkoholne pijače porabi za druge namene.

V. OSNOVA IN ZNESEK TROŠARINE

9. člen

(osnova za izračun trošarine)

(1) Osnova za izračun trošarine je količina brezalkoholnih pijač ali pripravkov za pijače v obliki sirupa izražena v litrih oziroma količina pripravkov za pijače v obliki praškov tablet ali v drugih oblikah, izražena v kilogramih.

10. člen

(znesek trošarine)

(1) Trošarina se plačuje v višini:

- 0,050 eura na liter brezalkoholne pijače z vsebnostjo sladkorja nad 10 g/l do vključno 50 g/l,
- 0,075 eura na liter brezalkoholne pijače z vsebnostjo sladkorja nad 50 g/l do vključno 100 g/l,
- 0,100 eura na liter brezalkoholne pijače z vsebnostjo sladkorja več kakor 100 g/l,
- 0,100 eura na liter brezalkoholne pijače z vsebnostjo sladil,
- 0,100 eura na liter pripravka za pijače v obliki sirupa,
- 0,100 eura na kilogram pripravkov za pijače v obliki praškov tablet ali v drugih oblikah,
- 0,200 eura na liter energijske pijače.

(2) Za brezalkoholne pijače, ki vsebujejo sladkor in sladila, se plačuje trošarina iz četrte alineje prejšnjega odstavka.

VII OPROSTITVE PLAČILA TROŠARINE

11. člen

(oprostitve)

(1) Trošarina se ne plačuje od brezalkoholnih pijač:

1. vnesenih v carinsko skladišče ali prosto cono, danih v carinski postopek izvoza ali tranzita ter odpremljenih za dobavo v druge države članice Unije,
2. dobavljenih proizvajalcem za proizvodnjo drugih proizvodov.

(2) Za namene tega člena se kot izvoz šteje tudi dobava brezalkoholnih pijač za porabo na letalih in ladjah med poletom ali morsko plovbo med Slovenijo in tretjim ozemljem ali tretjo državo, pri čemer je odhodni ali namembni kraj v Sloveniji, ter dobava prodajalnam blaga na drobno, ki se nahajajo za izstopno mejno carinsko kontrolo na letališču ali pristanišču, odprtem za mednarodni promet. Trošarina se ne plačuje tudi za brezalkoholne pijače, ki se porabijo na letalih in ladjah med poletom ali morsko plovbo med Slovenijo in drugimi državami članicami Unije.

(3) Za namene uveljavljanja oprostitve iz 2. točke prvega odstavka tega člena mora zavezanec v trenutku, ko bi sicer nastala obveznost za obračun trošarine v skladu s 7. členom tega zakona, razpolagati z dokazilom o registraciji prejemnika brezalkoholnih pijač v skladu z 20. členom tega zakona.

12. člen

(oprostitve za diplomatska predstavništva, konzulate ter mednarodne organizacije v skladu z mednarodnimi pogodbami, ki obvezujejo Slovenijo)

(1) Trošarina se ne plačuje od brezalkoholnih pijač:

1. za službene potrebe diplomatskih predstavništev, konzulatov ter posebnih misij, akreditiranih v Sloveniji, razen konzulatov, ki jih vodijo častni konzularni funkcionarji,
2. za službene potrebe mednarodnih organizacij, če to določajo mednarodne pogodbe, ki veljajo za Slovenijo,
3. za osebne potrebe tujega osebja diplomatskih predstavništev in konzulatov ter posebnih misij, akreditiranih v Sloveniji, vključno z njihovimi družinskimi člani,
4. za osebne potrebe tujega osebja mednarodnih organizacij, vključno z njihovimi družinskimi člani, če to določajo mednarodne pogodbe, ki veljajo za Slovenijo,
5. za potrebe oboroženih sil drugih držav članic Severnoatlantske zveze ali njihovega spremnega civilnega osebja ali za oskrbo njihovih menz in kantin,
6. za porabo v skladu z mednarodno pogodbo, ki jo je uveljavila Slovenija s tretjo državo ali mednarodno organizacijo, če ta pogodba za dobavo brezalkoholnih pijač predvideva oprostitev plačila trošarine.

(2) Oprostitev po tem členu se uveljavlja na podlagi potrdil ministrstva, pristojnega za zunanje zadeve.

(3) Če je v skladu z mednarodno pogodbo mogoče oprostitev uveljavljati le ob pogoju vzajemnosti, le-to potrdi ministrstvo, pristojno za zunanje zadeve.

(4) Oprostitev trošarine po 3. in 4. točki prvega odstavka tega člena ne morejo uveljavljati državljani Slovenije in tuji državljani s stalnim prebivališčem v Sloveniji.

(5) Oprostitev trošarine po tem členu se lahko uveljavlja kot vračilo plačane trošarine.

(6) Brezalkoholne pijače, ki so oproščene trošarine po tem členu, se ne smejo odtujiti, razen če je trošarina plačana.

(7) Za način priznavanja oprostitve po tem členu se smiselno uporabljajo pravila, ki urejajo pogoje in način oprostitve plačila davkov na blago in storitve za diplomatska predstavništva, konzulate ter mednarodne organizacije.

VIII. OBVEZNOSTI V ZVEZI Z OBRAČUNOM IN PLAČILOM TROŠARINE

13. člen (davčno obdobje)

Za davčno obdobje se šteje obdobje enega koledarskega meseca.

14. člen (obračun trošarine)

(1) Zavezanec za trošarino mora obračunati trošarino v mesečnem obračunu za vsako posamezno davčno obdobje, v katerem je nastala obveznost za obračun trošarine.

(2) Zavezanec za trošarino mora pristojnemu organu predložiti obračun trošarine, ki mora vsebovati vse podatke, potrebne za izračun trošarine, za katerega je nastala obveznost za obračun.

(3) Iz obračuna iz prejšnjega odstavka morajo biti razvidni vsaj:

- podatki o zavezancu,
- obdobje, za katero se plačuje trošarina,
- količina brezalkoholnih pijač, za katere je nastala obveznost za obračun trošarine glede na proizvodnjo, pridobitev in uvoz po njegovi uvrstitvi v ustrezno skupino glede na znesek trošarine iz 10. člena tega zakona,
- znesek obračunane trošarine, po uvrstitvi v ustrezno skupino glede na znesek trošarine iz 10. člena tega zakona,
- količina brezalkoholnih pijač, po uvrstitvi v ustrezno skupino glede na znesek trošarine iz 10. člena tega zakona za katere zavezanec uveljavlja oprostitve po 11. členu tega zakona oziroma vračilo trošarine po 18. členu,
- znesek davčne obveznosti.

(4) Zavezanec mora pristojnemu organu predložiti obračun trošarine do 25. dne v mesecu, ki sledi davčnemu obdobju, v katerem je nastala obveznost za obračun trošarine.

(5) Zavezanec, ki brezalkoholne pijače uporabi ali proda osebi, ki brezalkoholne pijače uporabi za namen iz 2. točke prvega odstavka 11. člena tega zakona, mora pristojnemu organu v obračunu iz prejšnjega odstavka navesti mesečno porabo brezalkoholne pijače, uporabljene za namen iz 2. točke prvega odstavka 11. člena tega zakona.

(6) Kadar nastane obveznost za obračun trošarine na podlagi četrtega, petega in šestega odstavka 7. člena tega zakona in zavezanec ne obračuna trošarine v skladu s tem členom in ne zagotovi podatkov v skladu s 16. členom tega zakona, izda pristojni organ odločbo o odmeri trošarine, pri čemer se za namene odmere trošarine šteje, da brezalkoholne pijače, ki so bile pridobljene, vnesene oziroma uvožene na območje Slovenije, razen energijske pijače, vsebujejo sladila in sladkor z vsebnostjo 100 g/l brezalkoholne pijače, razen če zavezanec ne dokaže drugače.

(7) Minister predpiše podrobnejšo vsebino in obliko ter navodilo za izpolnjevanje obrazca za obračun trošarine.

15. člen (plačilo trošarine)

(1) Obračunana trošarina za davčno obdobje zapade v plačilo zadnjega dne v davčnem obdobju, v katerem je nastala obveznost za obračun trošarine.

(2) Zavezanec mora plačati trošarino, ki je zapadla v plačilo, najpozneje zadnji delovni dan meseca, ki sledi davčnemu obdobju, v katerem je nastala obveznost za obračun trošarine.

16. člen
(podatki o knjigovodstvu in hramba dokumentacije)

(1) Zavezanec mora v svojem knjigovodstvu zagotoviti podatke, ki omogočajo pravilno in pravočasno obračunavanje trošarine po tem zakonu ter zakonu, ki ureja davčni postopek, zlasti podatke o proizvedenih, dobavljenih za plačilo, pridobljenih ter uvoženih brezalkoholnih pijačah po datumu in ločeno po vrsti, količini in vsebnosti sladkorja v gramih na liter, o vsebnosti sladil ter o obsegu zalog. Zavezanec mora pristojnemu organu omogočiti dostop do podatkov iz prejšnjega stavka oziroma mu jih na njegovo zahtevo predložiti v rokih in na način, kot je določen z zakonom, ki ureja davčni postopek.

(2) Zavezanec mora zagotoviti hrambo dokumentacije, ki je pomembna za izračun trošarine po tem zakonu do poteka absolutnega zastaralnega roka pravice do izterjave davka, na katerega se nanašajo.

(3) Določbi prvega in drugega odstavka tega člena se smiselno uporabljata za proizvajalca brezalkoholnih pijač iz tretjega odstavka 6. člena tega zakona ter proizvajalca drugih proizvodov, registriranega v skladu s petim odstavkom 20. člena tega zakona.

17. člen
(obveznost za plačilo trošarine v drugih primerih)

(1) Kadar nastane obveznost za obračun trošarine na podlagi 8. člena tega zakona, je plačnik trošarine oseba, ki so ji bile dobavljene brezalkoholne pijače, pri dobavi katerih je bila uveljavljena oprostitvev trošarine v skladu s prvim odstavkom 11. člena tega zakona.

(2) Plačnik trošarine iz prejšnjega odstavka mora obračunati trošarino in pristojnemu organu predložiti obračun, ki mora vsebovati vse podatke, potrebne za izračun trošarine, za katero je nastala obveznost za obračun, in sicer v 25 dneh od trenutka, ko je nastala obveznost za obračun trošarine v skladu z 8. členom tega zakona.

(3) Plačnik trošarine iz tega člena mora plačati trošarino najpozneje zadnji delovni dan meseca, ki sledi davčnemu obdobju, v katerem je nastala obveznost obračuna.

IX. VRAČILO PLAČANE TROŠARINE

18. člen
(pravica do vračila trošarine)

(1) Pravico do vračila trošarine ima:

1. oseba, ki je brezalkoholne pijače, za katere je bil v skladu s tem zakonom obračunana in plačana trošarina, v skladu s 1. točko prvega odstavka 11. člena tega zakona dokazljivo izvozila ali dobavila v druge države članice Unije,
2. oseba, ki je brezalkoholne pijače, za katere je bil v skladu s tem zakonom obračunana in plačana trošarina, v skladu z 2. točko prvega odstavka 11. člena dokazljivo porabila za proizvodnjo drugih proizvodov,
3. oseba, ki je nabavila brezalkoholne pijače, za katere je bil v skladu s tem zakonom obračunana in plačana trošarina, ter jih umaknila iz trga, ker so postali neužitni oziroma neuporabni in jih uničila pod nadzorom pristojnega organa.

(2) Oseba iz prejšnjega odstavka predloži pristojnemu organu zahtevek za vračilo plačane trošarine v 60 dneh po poteku meseca, v katerem je bila brezalkoholna pijača izvožena, dobavljena v druge države članice Unije ali porabljena za proizvodnjo drugih proizvodov oziroma uničena pod nadzorom pristojnega organa.

(3) Trošarina se vrne na način in v roku, določenem za vračilo preveč plačanega davka v skladu z zakonom, ki ureja davčni postopek.

(4) Zavezanec lahko uveljavlja vračilo trošarine v mesečnem obračunu za davčno obdobje, v katerem je nastala pravica do vračila, vendar najpozneje v mesečnem obračunu za zadnje davčno obdobje koledarskega leta, ki sledi letu, v katerem je nastala pravica do vračila.

(5) Minister predpiše podrobnejšo vsebino in obliko zahtevka za vračilo plačane trošarine ter dokazila, ki jih je treba predložiti.

(6) Oseba, ki uveljavlja vračilo trošarine, je dolžna hraniti in na zahtevo pristojnega organa predložiti dokumente, ki dokazujejo upravičenost do vračila skladno s predpisi, ki urejajo davčni postopek.

X. PRISTOJNI ORGAN

19. člen (nadzor)

Za nadzor nad izvajanjem določb tega zakona je pristojna Finančna uprava RS.

20. člen (registracija)

(1) Zavezanec iz prvega odstavka 6. člena tega zakona se mora najmanj tri delovne dni pred začetkom proizvodnje brezalkoholnih pijač registrirati pri pristojnem organu.

(2) Zavezanec iz drugega odstavka 6. člena tega zakona se mora najmanj tri delovne dni pred prvim prometom z brezalkoholnimi pijačami, ki povzroči nastanek obveznosti za obračun trošarine, registrirati pri pristojnem organu.

(4) Zavezanec iz tretjega odstavka 6. člena tega zakona se mora najmanj tri delovne dni pred začetkom proizvodnje ali pred prvim prometom z brezalkoholnimi pijačami v količini, ki predstavlja komercialne količine, registrirati pri pristojnem organu.

(5) Proizvajalec drugih proizvodov, ki želi dobavo z uveljavljanjem oprostitve plačila trošarine v skladu z 2. točko prvega odstavka 11. člena tega zakona, se mora najmanj tri delovne dni pred prejemom brezalkoholnih pijač registrirati pri pristojnem organu.

(6) Minister predpiše podrobnejšo vsebino in obliko zahtevka za registracijo ter dokazila, ki jih je treba predložiti.

21. člen (prenehanje veljavnosti registracije)

(1) Registracija iz 20. člena tega zakona preneha veljati če:

- imetnik registracije umre oziroma preneha obstajati,
- imetnik registracije vrne registracijo pristojnemu organu,
- pristojni organ registracijo razveljavi.

(2) Pristojni organ razveljavi registracijo, če se imetnik registracije ne šteje več za zavezanca iz 6. člena tega zakona, ali na zahtevo zavezanca.

(3) Pristojni organ lahko razveljavi registracijo proizvajalcu drugih proizvodov iz tretjega odstavka 20. člena tega zakona, če imetnik registracije uporablja brezalkoholne pijače, za dobavo katerih je bila uveljavljena oprostitvev plačila trošarine v skladu z 2. točko prvega odstavka 11. člena tega zakona, za druge namene, za katere ne velja oprostitvev trošarine.

XI. EVIDENCE

22. člen (evidence)

(1) Pristojni organ vzpostavi in upravlja zbirko osebnih in drugih podatkov (v nadaljnjem besedilu: evidenco) oseb, registriranih v skladu z 20. členom tega zakona, oseb, ki jim je bil vrnjena trošarina v skladu z 18. členom tega zakona, in plačnikov trošarine po tem zakonu. Podatki iz evidence se obdelujejo za potrebe nadzora nad obračunavanjem in vračanjem trošarine.

(2) V evidenci iz prejšnjega odstavka se obdelujejo naslednji podatki, ki jih pri opravljanju nalog po tem zakonu lahko zbirajo in nadalje obdelujejo uslužbenci pristojnega organa:

1. identifikacijska številka, ki jo pristojni organ izda posameznemu imetniku registracije oziroma plačniku trošarine iz 17. člena in upravičencu do vračila iz 18. člena tega zakona, ki ni registriran,
2. ime in naslov oziroma firmo in sedež imetnika registracije, plačnika oziroma upravičenca do vračila,
3. ime in naslov proizvodnih prostorov in skladišč posameznega imetnika registracije,
4. naslov pristojnega organa,
5. datum izdaje identifikacijske številke registracije ter datum prenehanja veljavnosti registracije,
6. podatki o proizvodnji, uvozu, vnosu, pridobitvi, izvozu in dobavi v druge države članice EU brezalkoholne pijače, vlaganju obračunov ter o zahtevkih za vračilo in plačilo trošarine.

XII. POSEBNE DOLOČBE

23. člen (uporaba drugih predpisov)

(1) Glede vseh vprašanj postopka in pristojnosti pristojnega organa, ki niso urejena s tem zakonom, se uporablja zakon, ki ureja davčni postopek, in zakon, ki ureja finančno upravo.

(2) V dvomu ali kadar je mogoče izdelke iz kakršnega koli razloga uvrstiti v dve ali več tarifnih oznak, o razvrstitvi odloči pristojni organ v skladu s carinskimi predpisi in splošnimi pravili, ki veljajo za uvrščanje blaga po carinski tarifi.

(3) Pri popravljanju napak iz preteklih davčnih obdobij v tekočem obračunu in naknadni predložitvi obračuna po preteku predpisanega roka za njegovo predložitev ter glede predlaganja davčnih obračunov pri postopku prenehanja davčnih zavezancev, pri postopku prisilne poravnave, pri stečajnem postopku, pri postopku likvidacije in ob smrti davčnega zavezanca se smiselno uporabljajo določbe zakona, ki ureja davek na dodano vrednost.

24. člen
(pooblastilo vladi)

V skladu z ekonomsko politiko Slovenije lahko vlada zmanjša ali poveča znesek trošarine na brezalkoholne pijače do 50 % trošarine, določene s tem zakonom.

KAZENSKE DOLOČBE

25. člen
(prekrški)

(1) Z globo od 2.000 do 125.000 eurov se kaznuje za prekršek pravna oseba ali samostojni podjetnik posameznik ali posameznik, ki samostojno opravlja dejavnost, če:

1. ne obračuna trošarine ali jo obračuna v nasprotju s tem zakonom (prvi odstavek 14. člena in 17. člen),
2. pristojnemu organu ne predloži obračuna trošarine ali pregleda prometa v predpisanih rokih in na predpisan način (drugi, tretji, četrti in peti odstavek 14. člena in 17. člen)
3. ne plača trošarine oziroma ne plača trošarine v predpisanih rokih in na predpisan način (15. člen in 17. člen),
4. ne omogoči dostopa oziroma na zahtevo ne predloži podatkov pristojnemu organu (prvi odstavek 16. člena in šesti odstavek 18. člena),
5. ne hrani dokumentacije in podatkov v skladu s tem zakonom (drugi odstavek 16. člena in peti odstavek 18. člena),
6. zahteva vračilo trošarine na podlagi neresničnih podatkov (drugi odstavek 18. člena),
7. se ne registrira pri pristojnem organu v predpisanem roku (20. člen).

(2) Z globo od 400 do 8.200 eurov se za prekršek iz prejšnjega odstavka kaznuje tudi odgovorna oseba pravne osebe ali odgovorna oseba samostojnega podjetnika posameznika ali odgovorna oseba posameznika, ki samostojno opravlja dejavnost.

(3) Z globo od 400 do 2.400 eurov se za prekršek kaznuje posameznik, ki stori prekršek iz prvega odstavka tega člena.

26. člen
(globo, sorazmerna višini neplačane trošarine)

(1) Globa, ki je predpisana v razponu, se lahko izreče z odločbo v hitrem postopku tudi v višjem znesku, kot je najnižja predpisana višina globe, pri čemer se takšna globa izreče v odstotku od višine neplačane trošarine, in sicer:

- pravni osebi, samostojnemu podjetniku posamezniku, posamezniku, ki samostojno opravlja dejavnost v višini 50 % neplačane trošarine,
- odgovorni osebi pravne osebe, samostojnega podjetnika posameznika, posameznika, ki samostojno opravlja dejavnost in posamezniku v višini 25 % neplačane trošarine.

(2) Globa določena s tem členom, ne sme preseči najvišjega zneska, določenega za posamezni prekršek v skladu s tem zakonom.

27. člen
(posebno hudi prekrški)

Če se s prekrškom iz tega zakona povzroči neplačilo trošarine v znesku, ki presega štiri povprečne mesečne neto plače v Sloveniji na zaposleno osebo v času storitve prekrška, če prekršek stori posameznik, oziroma v znesku, ki presega osem povprečnih mesečnih neto plač v Sloveniji na zaposleno osebo v času storitve prekrška, če prekršek stori pravna oseba, samostojni podjetnik posameznik ali posameznik, ki samostojno opravlja dejavnost, se sme zaradi protipravno pridobljene premoženjske koristi pravna oseba, samostojni podjetnik

posameznik in posameznik, ki samostojno opravlja dejavnost, kaznovati z globo do 375.000 eurov, njihove odgovorne osebe z globo do 12.300 eurov, posameznik pa z globo do 3.600 eurov.

28. člen
(zastaranje posebno hudih prekrškov)

(1) Postopek o prekrških iz 27. člena tega zakona se ne more več začeti, ko potečejo tri leta od dneva, ko je bil prekršek storjen.

(2) Zastaranje pretrga vsako dejanje prekrškovnega organa, ki meri na pregon storilca prekrška. Z vsakim pretrganjem začne zastaralni rok teči znova, vendar pa se postopek zaradi prekrška nikakor ne more več začeti ali nadaljevati po preteku šestih let od dneva storitve prekrška.

PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

29. člen
(podzakonski akti)

Minister izda predpise iz tretjega odstavka 6. člena, sedmega odstavka 14. člena, petega odstavka 18. člena in šestega odstavka 20. člena tega zakona v 30 dneh po uveljavitvi tega zakona.

30. člen
(prva registracija)

Obstoječi proizvajalci, pridobitelji in uvozniki brezalkoholnih pijač, ki so zavezanci po tem zakonu v trenutku uveljavitve tega zakona, se morajo registrirati pri pristojnemu organu v skladu z 20. členom tega zakona v 60 dneh po uveljavitvi tega zakona.

31. člen
(prvi obračun trošarine)

(1) Zavezanci prvič obračunajo trošarino po tem zakonu za drugi mesec, ki sledi mesecu, v katerem je bil zakon uveljavljen.

(2) Plačniki trošarine iz 17. člena tega zakona prvič obračunajo trošarino po tem zakonu za trošarino, obveznost obračuna katerega nastane od prvega dne meseca, ki sledi mesecu po uveljavitvi tega zakona.

32. člen
(uveljavitev zakona)

(1) Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije, uporablja pa se z dnem, ko Evropska komisija odobri uvedbo trošarine.

(2) Minister, pristojen za finance, v Uradnem listu Republike Slovenije objavi dan uveljavitve iz prvega odstavka tega člena.

III. OBRAZLOŽITEV

K 1. členu

S tem členom se določa okvirna vsebina zakona. Besedilo člena sledi običajni vsebini pri uvajanju novih davčnih oblik.

K 2. členu

Ker se s tem zakonom uvaja nova davčna oblika, je treba z zakonom določiti tudi blagajno javnega financiranja, kateri pripadajo prihodki od posebne trošarine (v nadaljnjem besedilu: trošarina). Predlagano je, da prihodki trošarine pripadajo državnemu proračunu. Prihodki so del integralnega proračuna in njihova namenskost ni vnaprej določena.

K 3. členu

V tretjem členu so opredeljeni pojmi, ki se uporabljajo v tem zakonu.

Pri opredelitvi pojmov se navezujemo na predpise o aditivih za živila v katerih so opredeljena sladila in pogoji za njihovo uporabo v živilih. Sladila, ki se lahko uporabljajo v brezalkoholnih pijačah so urejena v EU zakonodaji o aditivih. Zakonodaja s področja aditivov je na ravni EU v celoti harmonizirana, pravila so zavezujoča za vse države članice in se neposredno uporabljajo. V enotnem EU seznamu so navedeni aditivi, so ki se lahko dodajajo živilom. Na tem seznamu so tudi sladila, ki se kot alternativa sladkorju uporabljajo za sladkanje živil.

V brezalkoholnih pijačah je poleg umetnih sladil dovoljeno uporabljati tudi naravno sladilo steviol glikozide ali E 960. Sladilo steviol glikozidi so bili na EU seznam dovoljeni sladil uvrščeni s sprejetjem Uredbe Komisije (EU) št. 1131/2011. Za razliko od ostalih dovoljenih sladil, so steviol glikozidi naravnega izvora. Sladilo se pridobiva iz izvlečkov listov rastline Stevia Rebaudiana. Pravila za uporabo naravnega sladila so v zakonodaji natančno predpisana. V primeru uporabe v brezalkoholnih pijačah, velja predpisano pravilo, da se ga lahko uporablja le v proizvodih z zmanjšano energijsko vrednostjo ali v proizvodih brez dodanega sladkorja. Tako je za aromatizirane brezalkoholne pijače predpisana najvišje dovoljena koncentracija tega sladila, ki ne sme biti višja od 80 mg/kg. Z umikom sladila steviol glikozida iz predmeta obdavčitve zakona, omogočamo industriji možnost za pripravo brezalkoholnih pijač brez umetnih sladil in z nižjo vsebnostjo sladkorja.

Direktiva Sveta 2001/111/ES z dne 20. decembra 2001 o nekaterih sladkorjih, namenjenih za prehrano ljudi (UL L št. 10/53, 12. 1. 2002) je v slovenski pravni red prenesena v Pravilnik o sladkorjih (Uradni list RS, št. 34/04 in 45/08), ki določa pogoje minimalne kakovosti sladkorjev, namenjenih za prehrano ljudi.

K 4. členu

S tem členom se opredeljuje predmet trošarine po tem zakonu. Za opredelitev predmeta trošarine po tem zakonu je uporabljena kombinirana nomenklatura EU.

Predmet trošarine so vode in druge pijače z dodanim sladkorjem in sladili (gazirane in negazirane pijače) med katere se uvrščajo tudi energijske pijače, vsi izdelki se uvrščajo pod tarifno številko 2202 10.

Kot predmet trošarine so zajeti tudi pripravki za pijače, ki se uvrščajo pod tarifno številko 2101 in 2106. Sem se uvrščajo npr. sirupi za pripravo pijač ter vitaminski pripravki v obliki praškov, tablet ali v drugih oblikah.

Pojem brezalkoholne pijače, uporabljen v tem zakonu, predstavlja vse predmete obdavčitve, določene s tem členom.

Iz trošarine so izključene navadne namizne in mineralne vode, brez dodanega sladkorja ali sladil, saj se uvrščajo pod tarifno številko 2201, ki ni zajeta v 4. členu. Prav tako so izvzeti iz trošarine nektarji ter izdelki, ki se uvrščajo med posebne prehranske namene v skladu s

predpisi s področja javnega zdravja, ki se uvrščajo pod tarifno številko 2202 90 ter sadni in zelenjavni sokove, ki se uvrščajo v tarifno oznako 2009. V skladu z Direktivo 2012/12/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 19. aprila 2012 za izdelke, ki se poimenujejo »sadni sokovi« ni dovoljeno dodajanje sladkorjev ali sladil. Navedena direktiva je prenesena v slovenski pravni red s Pravilnikom o sadnih sokovih in nekaterih podobnih izdelkih, namenjenim za prehrano ljudi (Uradni list RS, št. 89/2013).

Naravni sokovi brez dodanega sladkorja imajo glede na naravo sadja, iz katerega so izdelani, lahko zelo velik delež sladkorja in zdravstvena stroka ne priporoča uživanja teh sokov v večjem obsegu (za žejo). Hkrati pa imajo te pijače tudi druge zdravju koristne sestavine, zato so bili naravni sadni in zelenjavni sokovi ter nektarji izvzeti iz predmeta trošarine po tem zakonu.

Izjema od predmeta trošarine so tudi določena »živila za posebne prehranske namene«, in sicer so to živila, namenjena za novorojenčke, dojenčke, male otroke in za živila za posebne zdravstvene namene v skladu s predpisi s področja zdravja. Pri opredelitvi živil za posebne prehranske namene se odkazuje na predpise, ki urejajo ta živila. Živila za posebne prehranske namene so opredeljena v Pravilniku o živilih za posebne prehranske namene (Uradni list RS, št. 46/02, 117/02, 41/04, 65/06, 57/07 in 22/10). Vendar pa živila za posebne prehranske namene, za potrebe tega zakona ne zajemajo vseh živil, ki so zajeta z navedenim pravilnikom, ampak le živila, namenjena dojenčkom in majhnim otrokom ter živila za posebne zdravstvene namene (prva, druga in četrta točka Priloge I navedenega pravilnika).

Iz obdavčitve se z drugim odstavkom 4. člena izvzema vsa brezalkoholna piva, ki ne vsebujejo ali pa lahko vsebujejo sladila ali dodane sladkorje v obliki dodane brezalkoholne pijače. Prav tako se izvzema tudi druge napitke (npr. čokoladno mleko). Prav tako niso predmet trošarine pijače, ki se uvrščajo pod tarifno številko 2204 (Vino iz svežega grozdja, vključno ojačena vina; grozdni mošt), pod tarifno številko 2205 (Vermut in druga vina iz svežega grozdja, aromatizirana z rastlinami ali sredstvi za aromatiziranje), pod tarifno številko 2206 (Druge fermentirane pijače) ter pod tarifno številko 2208 (Nedenaturiran etilni alkohol, z vsebnostjo alkohola manj kot 80 vol. %; žganja, likerji in druge alkoholne pijače), ki vsebujejo več kot 0,5 vol. % alkohola, vendar največ 1,2 vol. % alkohola. Alkoholne pijače z vsebnostjo več kot 1,2 vol. % alkohola so že trošarinski izdelki in se za njih plačuje trošarina v skladu z zakonom, ki ureja trošarino.

K 5. členu

Ker se predmet obdavčitve po tem zakonu opredeljuje z uporabo tarifnih številk kombinirane nomenklature EU, se s tem členom opredeljuje pravna podlaga tarifnih številk. Ker se kombinirana nomenklatura vsako leto spreminja vsaj ob koncu vsakega leta, je dodano pooblastilo ministru, da objavlja morebitne spremembe navedb tarifnih številk, ki so uporabljene v tem zakonu.

K 6. členu

V tem členu so opredeljeni zavezanci za trošarino (v nadaljnjem besedilu: zavezanci). Zavezanci so vse osebe, ki proizvajajo, pridobivajo iz drugih držav EU, ali uvažajo brezalkoholne pijače v okviru opravljanja ekonomske dejavnosti v Sloveniji. Zajeti so torej vsi subjekti na trgu, ki v sklopu svojega poslovanja proizvajajo, prejemajo ali uvažajo brezalkoholne pijače. S to opredelitvijo pa so izvzete osebe, ki brezalkoholne pijače uporabljajo izključno za lastne potrebe.

Dodatno so opredeljene kot zavezanci tudi druge osebe, ki sicer ne opravljajo dejavnosti, vendar pa količine brezalkoholnih pijač, ki jih proizvedejo, pridobijo ali uvozijo, predstavljajo komercialne količine. Te količine določi minister s podzakonskim aktom. Ureditev je primerljiva ureditvi npr. na carinskem področju, kjer so potniki oproščeni plačila uvoznih dajatev za blago v osebni prtljagi, razen če gre za takšno količino blaga, ki predstavlja komercialno količino.

Dodatno pa proizvajalci brezalkoholnih pijač, izključno za neposredno prodajo potrošnikom in njihova proizvodnja v posameznem koledarskem letu ne presega 3.000 litrov brezalkoholnih pijač, niso zavezanci po tem zakonu. S to določbo so zajeti pridelovalci, ki sami nudijo lastne proizvode potrošnikom, npr. v okviru kmečkih turizmov ali ponudniki lastnih izdelkov na mestih, namenjenih za prodajo lastnih izdelkov (npr. tržnice), če ne presežejo v tem členu določene količinske omejitve.

K 7. členu

Obveznost za obračun trošarine nastane ko je brezalkoholna pijača prvič dana promet v Sloveniji. Dodatno pa je opredeljeno, da obveznost za obračun trošarine nastane tudi v primeru končne porabe brezalkoholne pijače pri proizvajalcu, razen kadar gre za porabo v okviru tehnoloških procesov proizvodnje pijač. Pri pridobitvi brezalkoholnih pijač iz druge države članice EU nastane obveznost za obračun trošarine v trenutku prejema brezalkoholne pijače oziroma vnosa, kadar pridobitelj sam vnaša brezalkoholne pijače v Slovenijo. Kadar ponudniki gostinskih storitev sami kupujejo brezalkoholne pijače v drugih državah članicah in vnašajo v Slovenijo za prodajo v svojih gostinskih objektih, nastane obveznost za obračun trošarine že s samim vnosom brezalkoholnih pijač v Slovenijo. Ob uvozu pa nastane obveznost za obračun trošarine ob sprostitvi brezalkoholnih pijač v prosti promet. Pri tem se trošarina ne obračuna kot bi bil uvozna dajatev ampak zavezanec predloži mesečni obračun v skladu z 15. členom tega zakona.

K 8. členu

S tem členom so urejeni primeri nastanka obveznosti za obračun trošarine v primerih, ko v osnovi sicer velja oprostitev plačila trošarine (11. člen predloga zakona), pa ti pogoji za oprostitev naknadno niso več podani.

Prejemnik blaga, ki so mu bile brezalkoholne pijače odpremljene oziroma jih je prejel brez da bi bil zanje obračunana trošarina, mora v primeru, da pogoji za oprostitev niso več izpolnjeni, trošarino obračunati.

K 9. členu

Osnova za obračun trošarine je količina brezalkoholnih pijač, izražena v litrih, oziroma v za pripravke za pijače v obliki sirupov v litrih in pripravke za pijače v obliki praškov tablet ali v drugih oblikah v kilogramih.

K 10. členu

V tem členu je opredeljen znesek trošarine, ki je opredeljen glede na količino sladkorja in sladil v litru brezalkoholne pijače oziroma na količino izdelka, ki vsebuje sladkor oziroma sladila.

Znesek trošarine je določen v obliki progresivne lestvice in znaša:

- 0,050 eura na liter brezalkoholne pijače z vsebnostjo sladkorja nad 10 g/l do vključno 50 g/l,
- 0,075 eura na liter brezalkoholne pijače z vsebnostjo sladkorja nad 50 g/l do vključno 100 g/l,
- 0,100 eura na liter brezalkoholne pijače z vsebnostjo sladkorja več kot 100 g/l,
- 0,100 eura na liter brezalkoholne pijače z vsebnostjo sladil,
- 0,100 eura na liter pripravka za pijače v obliki sirupa,
- 0.100 eura na kilogram pripravkov za pijače v obliki praškov tablet ali v drugih oblikah,
- 0,200 eura na liter energijske pijače ali pijač iz tretje alineje prvega odstavka 4. člena tega zakona.

V primeru brezalkoholnih pijač, ki vsebujejo tako sladkor kot tudi sladila, se trošarina obračuna v višini, ki je predpisana za obdavčitev sladil, ne glede na vsebnost sladkorja.

Progresivna lestvica sledi izhodišču - če je vsebnost sladkorja v brezalkoholni pijači nižja, je nižja tudi davčna obremenitev, če pa je vsebnost sladkorja višja, je višji tudi znesek trošarine za liter takšne brezalkoholne pijače.

Pri pripravkih za pijače, ki so v obliki sirupov je obdavčitev izražena na liter izdelka. Pri pripravkih za pijače, ki so v obliki praškov, tablet ali v drugih oblikah je obdavčitev izražena na kilogram pripravka.

Zaradi poenostavitve načina določitve trošarine je za energijske pijače določen enoten znesek trošarine, ne glede na vsebnost sladil oziroma sladkorja.

K 11. členu

S to določbo se določa oprostitev plačila trošarine namesto sistema vračil plačane trošarine za brezalkoholne pijače, ki so izvožene ali iznesene v druge države članice Unije. Brezalkoholne pijače, ki (še) niso dane na trg v Sloveniji, so plačila trošarine oproščene. To velja za brezalkoholne pijače, ki so namenjene za iznos iz Slovenije (izvoz, tranzit, dobava v drugo državo članico), ter za brezalkoholne pijače, vnesene v carinsko skladišče ali v prosto cono. Dokler je brezalkoholna pijača v carinskem skladišču ali prosti coni, obveznost za plačilo trošarine po tem zakonu ne nastane. Če pa se brezalkoholna pijača da na trg v Sloveniji, nastane obveznost plačila trošarine v skladu s splošnimi pravili.

Z drugo točko prvega odstavka tega člena se odpravlja dvojno obdavčevanje, saj se obračuna trošarina le za brezalkoholne pijače, ki se uporabljajo kot končni izdelki za konzumacijo. Brezalkoholne pijače, ki bi bile na podlagi tega zakona sicer podvržene trošarini, pa se uporabljajo pri proizvodnji brezalkoholnih pijač (npr. uvoz ali pridobitev koncentratov pijač za proizvodnjo brezalkoholnih pijač v Sloveniji) ali pa za proizvodnjo alkoholnih pijač (npr. brezalkoholna pijača in pivo), ki so obdavčene s trošarino po zakonu, ki ureja trošarine.

Opredelitev iz drugega odstavka tega člena, ki opredeljuje kaj se šteje za izvoz, je primerljiva z ureditvijo v zakonu, ki ureja trošarine. S tem, ko so v določbi opredeljene dobave brezalkoholnih pijač za letala in ladje na mednarodnih linijah kot izvoz, so oproščene plačila trošarine po tem zakonu. Enako velja za dobave v prodajalne na letališčih in v pristaniščih, ki se nahajajo za izstopno mejno carinsko kontrolo.

K 12. členu

S to določbo se opredeljuje oprostitev plačila trošarine za diplomatska predstavništva, konzulate ter mednarodne organizacije. Določba je primerljiva z ureditvijo v zakonu, ki ureja trošarine. V skladu z mednarodnimi pogodbami in konvencijami so navedeni subjekti oproščeni plačila posrednih davkov, kamor spada tudi trošarina. Zato je potrebno opredeliti način izvajanja te oprostitve.

K 13. členu

Ta člen izrecno določa, da je davčno obdobje enako obdobju koledarskega meseca.

K 14. členu

Zavezanec je dolžan mesečno obračunavati trošarino ter mesečno predložiti pristojnemu organu obračun trošarine. Obračun trošarine je instrument, ki omogoča pobiranje davka po sistemu samoobdavčitve, hkrati pa omogoča pristojnemu organu naknadno kontrolo in nadzor pravilnosti samoobdavčitve oziroma izvajanja določb tega zakona.

Zavezanci v obračun trošarine vključijo podatke o prometu z brezalkoholnimi pijačami, razdeljeno po skupinah glede na znesek trošarine. Vsebina obračuna je razvidna iz določbe tretjega odstavka tega člena. Zavezanci morajo obračun oddati do 25 dne v mesecu, ki sledi mesecu, v katerem je nastala obveznost za obračun trošarine.

Če osebe pridobivajo brezalkoholne pijače iz drugih držav članic EU (vnos teh pijač na ozemlje Slovenije) in gre za količine, ki predstavljajo komercialne količine brezalkoholnih

pijač, postane takšna oseba zavezanec v skladu z določbo petega odstavka 6. člena tega zakona. Obveznost za obračun trošarine je opredeljena v četrtem in petem odstavku 7. člena tega zakona. Zavezanec mora v skladu z določbami tega zakona vložiti obračun in plačati trošarino. Če zavezanec v teh primerih ne obračuna trošarine v skladu z zakonom in pristojnemu organu tudi ne zagotovi ustreznih podatkov o vnesenih brezalkoholnih pijačah, pristojni organ pri izdaji odmerne odločbe upošteva domnevo, da gre za take vrste brezalkoholnih pijač, ki vsebujejo sladila in sladkor z vsebnostjo 100g/l pijače, pri čemer pa je na strani zavezanca, da dokazuje drugače. Za energijske pijače se obračuna trošarina, ki je določena v zakonu. Enako velja tudi v primeru uvoza brezalkoholnih pijač iz tretjih držav.

Minister, pristojen za finance, je pooblaščen, da predpiše podrobnejšo obliko in vsebino obrazca za obračun trošarine in način njegovega izpolnjevanja.

K 15. členu

Ta člen določa rok za plačilo trošarine v državni proračun. Davek se plača najpozneje do zadnjega delovnega dne v mesecu ki sledi mesecu, v katerem je nastala obveznost za obračun trošarine. Trošarina se vedno plača v domači valuti (v eurih), kar izhaja že iz Zakona o uvedbi eura (Uradni list RS, št. 114/06), zato tega pravila v tem zakonu ne ponavljamo.

K 16. členu

Zavezanec je dolžan voditi knjigovodstvo po drugih predpisih in ta zakon od njega ne zahteva vodenja posebnih evidenc ali posebnega knjigovodstva. Določba v prvem odstavku poudarja le, da mora zavezanec v svojih knjigah zagotoviti tudi podatke, ki so pomembni za določitev davčne obveznosti in poznejši nadzor pravilnosti njene določitve. Hkrati se zavezancu nalaga obveznost, da pristojnemu organu omogoči dostop do podatkov in dokumentacije oziroma mu na zahtevo predloži podatke in dokumente v zvezi z ugotavljanjem izpolnjevanja trošarinske obveznosti.

Za davčne potrebe je treba dokumentacijo hraniti za obdobje, v katerem lahko nastane obveznost za obračun in plačilo trošarine in v katerem je mogoče zahtevati izpolnitev obveznosti. V predlogu zakona se ponovi določba Zakona o davčnem postopku, ki zahteva hrambo dokumentacije do poteka absolutnega zastaralnega roka pravice do izterjave davka, t. j. deset let po dnevu, ko bi bilo trošarino treba plačati. Ker so lahko po drugih predpisih, ki urejajo poslovanje finančnih institucij, določeni drugačni roki hrambe poslovne dokumentacije, je nujno, da se jasno določi, da je rok hrambe za davčne namene tak, kakor ga določa ZDavP-2, ne glede na to, kakšni roki so določeni z drugimi predpisi.

Glede vseh preostalih določb v zvezi s hrambo dokumentacije in predlaganjem le-te pristojnemu organu pa veljajo pravila, določena po ZDavP-2 (gl. predvsem 32. člen ZDavP-2). Prav tako že iz ZDavP-2 izhaja, da se dokumentacija pod določenimi pogoji lahko hrani elektronsko, zato se te določbe v tem predpisu ne ponavljajo.

Obveznost vodenja podatkov in hrambe dokumentacije pa se smiselno uporablja tudi za proizvajalca brezalkoholnih pijač iz tretjega odstavka 6. člena tega zakona ter proizvajalca drugih proizvodov, registriranega v skladu s petim odstavkom 20. člena tega zakona. Proizvajalec brezalkoholnih pijač iz tretjega odstavka 6. člena je oseba, ki proizvaja brezalkoholne pijače, za neposredno prodajo potrošnikom in njegova proizvodnja ne presega 3.000 litrov pijač letno. Za potrebe nadzora nad morebitnim preseganjem navedene količine pijač mora takšen proizvajalec, ki sicer ni zavezanec po tem zakonu, voditi ustrezne podatke o količinah proizvedenih pijač in hraniti ustrezne dokumente. Enako velja tudi za proizvajalca drugih proizvodov, registriranega v skladu s petim odstavkom 20. člena tega zakona. Proizvajalec namreč lahko prejema predmete obdavčitev, za katere je bila uveljavljena oprostitvev plačila trošarine. Z namenom zagotavljanja, da so bili ti predmeti trošarine tudi dejansko porabljeni za oproščeni namen (proizvodnjo drugih izdelkov) in niso bili konzumirani oziroma odtujeni, mora proizvajalec voditi ustrezne evidence ter hraniti potrebno dokumentacijo, ki pristojnemu organu omogoča učinkovit nadzor. Zato se določbi prvega in drugega odstavka tega člena smiselno uporabljata tudi za navedeni osebi, ki sicer nista zavezanca po tem zakonu.

K 17. členu

Ta člen opredeljuje plačnika trošarine v drugih primerih, ko nastane obveznost za obračun in plačilo trošarine v skladu z 8. členom tega zakona. Določa tudi rok za predložitev obračuna (v 25 dneh od trenutka nastanka davčne obveznosti) ter rok za plačilo trošarine. Rok za obračun oziroma plačilo trošarine je enak kot v primeru iz 14. in 15. člena tega zakona, ki določata splošna pravila glede obračuna in plačila trošarine v običajnih primerih nastanka trošarinske obveznosti.

K 18. členu

Ta člen ureja pravico do vračila trošarine, plačane v skladu s tem zakonom. Ureditev je primerljiva z ureditvijo v zakonu, ki ureja trošarine. Izhodišče zakona je, da se z trošarino obdavčijo le brezalkoholne pijače, ki so porabljene za potrošnjo v Sloveniji. Zato je potrebno urediti vračilo že plačane trošarine kadar se brezalkoholne pijače, za katere je bila trošarina plačana, izvozijo, dobavijo v druge države članice ali uporabijo v proizvodnji drugih izdelkov, bodisi brezalkoholnih pijač (pri tem bo obveznost plačila trošarine nastala za te nove izdelke – brezalkoholne pijače) bodisi za druge izdelke, ki pa niso predmet trošarine po tem zakonu.

Zavezanec uveljavlja vračilo trošarine v okviru mesečnih obračunov, ki jih predloži pristojnemu organu, osebe, ki niso zavezanci pa v skladu z določbami ZDavP-2.

K 19. členu

Z zadevnim členom se določi pristojnost Finančne uprave RS kot pristojnega organa za izvajanje nadzora po tem zakonu. Navedeni organ je v skladu z veljavno zakonodajo že (izključno) pristojni davčni organ na področju trošarin. Ureditev po tem zakonu v določeni meri sledi ureditvi v zakonu, ki ureja trošarine.

K 20. členu

Ta člen določa obveznost registracije za zavezance in proizvajalce drugih proizvodov, ki prejemajo brezalkoholne pijače in uveljavljajo oprostitev plačila trošarine po tem zakonu. Za potrebe učinkovitega nadzora nad zavezanci po tem zakonu, je potrebna registracija zavezancev. Enako velja tudi za osebe, ki so upravičene do prejema brezalkoholnih pijač brez da bi bil zanje obračunana trošarina; tudi te osebe se morajo predhodno registrirati pri pristojnem organu in dobavitelju predložiti registracijo, kar je podlaga za to, da zavezanec za tako dobavljene količine ne obračuna in plača trošarine. Če pa ti prejemniki nato uporabijo brezalkoholne pijače za namene, za katere ne velja oprostitev po tem zakonu (izvoz, dobava v druge DČ, proizvodnja drugih izdelkov), potem so ti registrirani prejemniki plačniki trošarine.

Osebe iz tega člena se morajo registrirati pri pristojnem organu najmanj tri delovne dni pred transakcijo, ki predstavlja obdavčljiv dogodek po tem zakonu.

K 21. členu

Ta člen določa prenehanje veljavnosti registracije iz predhodnega člena. Ureditev je primerljiva z ureditvijo v zakonu, ki ureja trošarine. Z odvzemom registracije proizvajalci niso več upravičeni do dobav brezalkoholnih pijač, za katere se ne obračuna in plača trošarina, lahko pa naknadno zahtevajo vračilo trošarine v skladu z 19. členom tega zakona.

K 22. členu

Ta člen določa vsebino evidenc, ki jih za potrebe nadzora nad pravilnim izvajanjem določb tega zakona vodi pristojni organ. Pristojni organ vodi evidence za potrebe nadzora nad pravilnostjo obračunavanja trošarine ter upravičenostjo do vračil že plačane trošarine.

K 23. členu

Ker predlog zakona ne določa vseh pravil postopka in vseh pristojnosti pristojnega organa, ampak le posebne rešitve zaradi narave te davčne oblike, je treba nedvoumno določiti, da splošne določbe Zakona o davčnem postopku in Zakona o finančni upravi veljajo tudi za odmero in plačilo trošarine po tem zakonu.

K 24. členu

Ta člen podeljuje pooblastilo vladi, da lahko poviša ali zniža znesek trošarine, določen s tem zakonom, vendar največ za 50 %. Ureditev je primerljiva z ureditvijo v zakonu, ki ureja trošarine. S tem lahko vlada upošteva cilje zdravstvene in davčne politike prilagajajo višino trošarine.

K 25. členu

S tem členom se predpisujejo globe za kršitve obveznosti po tem zakonu, ki se štejejo za prekrške. Globe bo izrekal pristojni organ kot prekrškovni organ.

K 26. členu

Ta člen omogoča izrek globe, ki je predpisana v razponu, v hitrem postopku tudi v višjem znesku, kot je najnižja višina globe, upošteva višino neplačanega davka. Ureditev temelji na določbah Zakona o prekrških in je primerljiva z ureditvijo v zakonu, ki ureja trošarine.

K 27. členu

Ta člen opredeljuje posebno hude prekrške in višino globe v teh primerih. Najvišje globe, ki so določene s tem predpisom, so višje od sicer predpisanih, če presegajo prag vrednosti neplačanih davkov. Ureditev temelji na določbah Zakona o prekrških in je primerljiva z ureditvijo v zakonu, ki ureja trošarine.

Gre za dodatno določbo, s katero se želi zavezanca spodbuditi k prostovoljnemu izpolnjevanju trošarinske obveznosti.

K 28. členu

Ta člen določa daljši zastaralni rok od tistega, ki je predpisan z zakonom, ki ureja prekrške, za posebno hude prekrške iz predhodnega člena. Določba je primerljiva z ureditvijo v zakonu, ki ureja trošarine.

K 29. členu

Za pravilno izvajanje zakona mora biti podzakonski akt v skladu z določbami tega zakona izdan prej, preden nastopi prva obveznost za obračun trošarine po tem zakonu. Realno je pričakovati (ob upoštevanju vseh formalnosti za izdajo podzakonskega akta), da se akt izda v 30 dneh po uveljavitvi tega zakona.

K 30. členu

Ta člen določa obveznost prve registracije zavezancev za registracijo po tem zakonu po uveljavitvi tega zakona. Ker bodo ob uveljavitvi tega zakona določeni subjekti takoj tudi zavezanci za registracijo pri pristojnem organu, se določa rok, v katerem morajo opraviti registracijo. Predvideva se, da bodo v predpisanem roku vsi zavezanci opravili registracijo pri carinskem organu. Določba je usklajena z naslednjo določbo, ki opredeljuje obveznost vložitve prvega obračuna.

K 31. členu

Zaradi časa, ki ga zavezanci in pristojni organ potrebujejo za pripravo tehnične podpore za obračunavanje in plačilo trošarine ter izvajanje kontrole in nadzora, je treba določiti, kdaj so zavezanci dolžni oddati prvi obračun trošarine.

K 32. členu

Predlaga se, da se rok za uveljavitev zakona določi skladno s splošnim pravilom, tj. petnajsti dan po objavi v Uradnem listu RS. Zakon pa se uporablja z dnem, ko Evropska komisija, v skladu s postopkom priglasitve neharmoniziranega davka, odobri uvedbo novega davka.

IV. BESEDILO ČLENOV, KI SE SPREMINJAJO

/

V. PREDLOG, DA SE PREDLOG ZAKONA OBRAVNAVA PO NUJNEM OZIROMA SKRAJŠANEM POSTOPKU

V skladu s 143. členom Poslovnika Državnega zbora Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 92/07 – uradno prečiščeno besedilo, 105/10 in 80/13) Vlada RS predlaga Državnemu zboru RS, da Predlog Zakona o posebni trošarini na brezalkoholne pijače z vsebnostjo sladkorja oziroma sladil sprejme po nujnem postopku, da se preprečijo nepopravljive posledice za delovanje države. Predlagani zakon vsebuje rešitve, ki so sestavni del ukrepov, potrebnih za zagotavljanje javnofinančnih prihodkov za financiranje potreb, ki so določene v Proračunih Republike Slovenije za leti 2015 in 2016.